

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi ve Venedik Komisyonu tarafından raporlanarak kabul edilen ve Türkiye’de OHAL ilanı sonrasındaki temel hak ve özgürlüklere dair ihlallerin ve hükümetin bu eleştirilere yönelik siyasi tutumunun bütün boyutlarıyla açığa çıkarılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Ertuğrul KÜRKÇÜ

İzmir Milletvekili

GEREKÇE:

6 Temmuz 2017’de Türkiye’nin aday üyesi olduğu Avrupa Birliği’nin (AB) yasama organı Avrupa Parlamentosu’nda (AP) oylanan “Türkiye’nin 2016 İlerleme Raporu” 477 evet, 64 hayır, 97 çekimser oyla kabul edilmiştir. Raporda, özellikle 16 Nisan Referandumuna sunulan Anayasa değişikliği paketinin hukukun üstünlüğüne ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olduğu belirtilmekte ve mevcut haliyle yürürlüğe girmesi halinde üyelik müzakerelerinin “derhal ve resmen askıya alınması” için AB üye ülkeleri ve Avrupa Komisyonu’na çağrıda bulunmaktadır. Raporda HDP Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ ile birlikte 11 milletvekili ve 85 DBP’li Belediye Başkanının cezaevinde tutulmaları; OHAL kapsamında alınan tedbirlerin çok sayıda yurttışı mağdur etmenin yanı sıra temel özgürlükleri zedelemesi; kamu görevlilerinin toplu işten çıkarılmaları, medyada kitlesel tasfiye, gazeteci, akademisyen, insan hakları savunucuları ve seçilmişlere yönelik tutuklamalar kınanmaktadır.

25 Nisan 2017’de Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi’nde (AKPM) de “2016 Türkiye İzleme Sonrası Diyalog Raporu”nun 113 evet, 45 hayır ve 12 çekimser oyla kabulünün ardından Türkiye yeniden İzleme Süreci’ne alınmıştır. AKPM kararında da tutuklu vekillerin serbest bırakılması, kitlesel temizliklerin sona erdirilmesi, OHAL’in kaldırılması, OHAL inceleme komisyonunun göreve başlaması, tutukluluk hallerindeki istisnai uygulamaların kaldırılması, avukat görüşlerine izin verilmesi, mal-mülke el konulmasının geçici olduğu kabulüyle yargı denetimine açılması, kamu görevlilerinin cezasızlığına son verilmesi, CPT raporu üzerindeki yasağın kaldırılması, gazeteciler ve insan hakları savunucularının serbest bırakılması, ifade özgürlüğünün önünün açılması, TMY’nin değiştirilmesi (...) vb. temel hak ve özgürlük ihlallerinin giderilmesi önerilmiştir.

AP ve AKPM kararlarında atıfta bulunulan Avrupa Konseyi’nin anayasal danışma organı Venedik Komisyonu da 13 Mart 2017’de yayınladığı raporda 16 Nisan’da referanduma sunulan anayasa değişikliğinin kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olduğuna, yargı bağımsızlığının daha da zedelendiğine, OHAL altında ve KHK’lerle yapılan düzenlemeler nedeniyle referandumun demokratik açıdan uygun bir ortamda yapılmayacağına dikkat çekmiştir.

AKP Genel Başkanı ve başbakan ile hükümet üyeleri her üç raporu da sert bir dille eleştirmiş, özellikle AB raporunun “tarafı olduğu, iade edileceği, yok hükmünde olduğu”nu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18 maddesinden

14'ünü askıya alan OHAL kararnamesi ve onu izleyen KHK'ler devletin işleyişinde 20 Temmuz 2016'dan bu yana temel hak ve özgürlüklerin gözetilmediğini şüpheyeye yer bırakmayacak açıklıkla ortaya koymaktadır. Hükümetin temel hak ve özgürlüklerle güvenliği ilgilendiren bütün temel kararlarda KHK'leri istisnai bir uygulama değil bir kural olarak benimsemesinin yanısıra Cumhurbaşkanına yürürlükteki Anayasaya da aykırı hak ve yetkiler tanıyan anayasa değişiklikleri ülkenin otoriter bir yönetime götürüldüğü konusunda yaygın kaygılara yol açmaktadır. Kurucu üyesi olduğumuz insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti ilkelerine dayalı uluslararası kurumlar ve ülkelerle giderek şiddetlenen ihtilaflar ise Türkiye'nin demokratik ülkeler topluluğundan da giderek kopmakta ve yalnızlaşmakta olduğunu düşündürmektedir.

Gidişat, AKP Genel Başkanı, Başbakan, İçişleri ve Adalet Bakanlarının bu gelişmelere yönelik reaksiyonlarıyla birlikte ele alındığında iktidar partisinin ve başkanının Türkiye'nin geleceğini Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) çerçevesinde kurmak ve “demokrasi”yi Avrupa Konseyi standartlarında gerçekleştirmekten çok, ülkeyi AİHS ile çerçevelenen hukuk ve uygarlık alanı dışına çekmeyi planladıklarını; Türkiye'nin kuralsız ve normsuz konjonktürel ittifaklar alanında, hergün bir yana savrularak belirsiz bir doğrultuda öngörülemez bir geleceğe sürüklenmeye başladığını göstermektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi temel hak ve özgürlüklerin ağır bir biçimde ihlal edildiğine dair uluslararası kurumlar tarafından ortaya konulan gözlemleri ciddiye almak ve ülkede yaşanan bu hak ihlallerine karşı hükümeti uyarmakla görevlidir. Hükümetin iç ve dış politikasının başarısızlığının siyasi bedelini ödemek yerine, bu bedeli tarihsel yönelişini akamete uğrattığı ülkeye ve halklarımıza ödetmesine izin verilemez. Bu amaçla bir Meclis araştırması açarak yukarıda adı geçen raporlardaki hak ihlallerinin ve hükümetin bunlara yönelik eleştiriler karşısındaki siyasi tutumunun incelenmesi gerekmektedir.